

Tverrfaglig undervisningsopplegg

NÆRMERE HØST AV MARIANNE KAURIN (2012)

Mål

Gjennom å jobbe med boken *Nærmere høst* av Marianne Kaurin fra 2012 skal elevene øke sin lesekompetanse og samtidig reflektere rundt spørsmål som dreier seg om andre verdenskrig, antisemittisme og fordommer mot minoritetsgrupper generelt.

Fra læreplanen

SFF

- skape forteljingar om menneske frå ulike samfunn i fortid og notid og vise korleis livsvilkår og verdiar påverkar tankar og handlingar
- drøfte ideal om menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme i eit historisk og notidig perspektiv

Norsk, muntlig kommunikasjon

- samtale om form, innhold og formål i litteratur, teater og film og framføre tolkende opplesing og dramatisering
- delta i diskusjoner med begrunnede meninger og saklig argumentasjon
- Norsk, skriftlig kommunikasjon
- skrive ulike typer tekster etter mønster av eksempeltekster og andre kilder

Handlingen

Handlingen foregår i Oslo under andre verdenskrig. Boken tar for seg det norske Holocaust fra ulike synsvinkler. Vi følger jødiske Ilse Stern og hennes familie høsten 1942. Boken beskriver blant annet den usikkerheten jødene levde under i Norge under krigen. Det er også andre personer som har tilknytning til motstandsbevegelsen eller på annen måte blir involvert i familien Sterns skjebne.

Nærmere høst er, som «vaskeseddelen» sier, en roman om å håpe og miste – om små tilfeldigheter og store drømmer.

Arbeid med boken

For at elevene skal få mest mulig ut av boken, er det en forutsetning at de har en del bakgrunnskunnskap om andre verdenskrig i verden og i Norge. Det vil derfor lønne seg å jobbe med dette i SFF før man går i gang med lesingen.

Lesingen

Før man begynner lesingen, kan bestillingen være:

- Hvilke andre personer enn Ilse møter vi?
- Hva i teksten forteller oss om når handlingen foregår?

Elevene sitter to og to og svarer på bestillingen. Her kan alle delta i en refleksjonssamtale som kan ende opp i en lærerstyrt oppsummering i plenum.

Videre i arbeid med boken kan en sentral oppgave være å arbeide med personbeskrivelser og også diskutere hvilke motiver de ulike personene har for å handle som de gjør. Elevene noterer underveis i lesingen.

Strukturert samtale

Når boken er ferdiglest, skal klassen gjennomføre en strukturert analysesamtale for å samle trådene i boken, samt reflektere rundt og drøfte spørsmål knyttet til menneskeverd og rasisme.

Her er noen forslag til ulike typer spørsmål:

Identifikasjonsspørsmål

- Hva ville dere gjort dersom dere kom hjem fra en tur for så å oppdage at hele familien var sporløst borte?

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan starter boken, og hvorfor starter den slik?
- Hvordan kommer det frem at jødene i Norge blir trakassert? Hvem er det som trakasserer dem?
- Hvorfor klarer ikke Herman å ta den samtalen med Ilse om at han kan hjelpe familien unna?
- Hva er det som gjør at Ilse er den eneste som slipper unna?

- Hvem er det som kommer og henter de jødiske familiene og kjører dem til kaia før de går om bord på Donau? Hvilket ansvar har de for det som blir skjebnen til jødene?
- Hvordan blir de jødiske familiene behandlet av de tyske soldatene? Hva forteller denne behandlingen om hva de tenker om jødene?
- Hvem i boken identifiserer dere dere mest med? Hvorfor det?
- Har boken en god slutt?
- Er denne boken realistisk?

Overføringsspørsmål

- Hvordan blir jødene sett på i dagens samfunn?
- Finnes det andre folkegrupper i dag som opplever å bli sett ned på og trakassert?

Avsluttende tekstbaserte skriveoppgaver

Arbeidet med boken kan avrundes med tekstbaserte skriveoppgaver. Oppgavebestillingen har klare ytre rammer, men samtidig gir den elevene mulighet til å velge.

Her er noen eksempler på oppgaver:

1. oppgave

Romanen skildrer flere hendelser som påvirker hovedpersonene både på det indre og det ytre plan. Velg en av disse hendelsene og fortell om den i første person entall. Du kan bruke synsvinkelen til Ilse, Herman, Odd Rustad, Sonja eller en av de andre personene.

Teksten skal inneholde

- skildring
- tankereferat
- replikker
- ulike virkemidler for å skape indre spenning (utvide øyeblikk, frampek, «vis, ikke fortell»)

2. oppgave

Ta utgangspunkt i hendelsen der politiet kommer for å hente familien Stern. Velg synsvinkelen til en av personene som er med i kapittelet, og beskriv situasjonen.

Teksten skal inneholde

- skildring
- tankereferat
- replikker
- ulike virkemidler for å skape indre spenning (utvide øyeblikk, frampek, «vis, ikke fortell»)

3. oppgave

Skriv en analyse hvor du spesielt legger vekt på romanens virkemidler og personbeskrivelser.

Elevene velger en av oppgavene og lager en disposisjon eller tenkeskriver. Så kan de jobbe seg gjennom de ulike skrivefasene og få respons av lærer og andre elever før de ferdigskriver.